

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 3 april 2024
(OR. en)

Interinstitutioneel dossier:
2024/0079(NLE)

8517/24
ADD 1

EDUC 114
SOC 253
JEUN 75
DIGIT 102
ENV 388

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	27 maart 2024
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	COM(2024) 147 final
Betreft:	BIJLAGEN bij voorstel voor een aanbeveling van de Raad over een Europees systeem voor kwaliteitsborging en erkenning in het hoger onderwijs

Hierbij gaat voor de delegaties document COM(2024) 147 final.

Bijlage: COM(2024) 147 final

Brussel, 27.3.2024
COM(2024) 147 final

ANNEXES 1 to 3

BIJLAGEN

bij

**Voorstel voor een aanbeveling van de Raad
over een Europees systeem voor kwaliteitsborging en erkenning in het hoger onderwijs**

{SWD(2024) 74 final}

BIJLAGE I

Ontwikkeling van een interinstitutionele benadering van kwaliteitsborging voor allianties van instellingen voor hoger onderwijs

1. INLEIDING

De volgende bouwstenen worden geformuleerd als basis voor de ontwikkeling van een volledig kader voor een nieuwe interinstitutionele benadering van kwaliteitsborging voor allianties van instellingen voor hoger onderwijs. Zij bouwen voort op de resultaten van de door Erasmus+ gefinancierde QA-FIT- en IMINQA-projecten. Deze bouwstenen zijn samen met belanghebbenden op het gebied van kwaliteitsborging ontwikkeld en zijn niet bedoeld om andere kwaliteitsborgingsprocessen te dupliceren. Zij zullen gezamenlijk met de lidstaten en belanghebbenden uit het hoger onderwijs verder worden ontwikkeld. Zij zullen dienen als een vrijwillig instrument dat allianties van instellingen voor hoger onderwijs kunnen gebruiken om de kwaliteit en de doeltreffendheid van hun gezamenlijk beheerde activiteiten te waarborgen.

2. DOELSTELLING

In overeenstemming met de beginselen van de normen en richtsnoeren voor kwaliteitsborging in de Europese ruimte voor hoger onderwijs¹ moet een evaluatie van de kwaliteitsborging de dubbele doelstelling van verantwoording en verbetering combineren, namelijk:

- a) bijdragen aan de kwaliteitsverbetering van de alliantie en de alliantie ondersteunen bij het verwezenlijken van haar doelstellingen; en
- b) de alliantie in staat stellen de kwaliteit van haar gezamenlijk beheerde activiteiten aan te tonen.

De evaluatie, die moet worden uitgevoerd door een door de alliantie geselecteerde kwaliteitsborgingsinstantie, zou bijgevolg:

- a) moeten erkennen dat de samenwerking tussen instellingen voor hoger onderwijs een alliantie is in de zin van deze aanbeveling;
- b) moeten leiden tot een vermindering van de administratieve lasten voor de alliantie doordat de externe kwaliteitsborging van gezamenlijk beheerde activiteiten gedurende een bepaalde geldigheidsduur eenmaal kan plaatsvinden, in plaats van te worden onderworpen aan meerdere nationale externe kwaliteitsborgingssystemen; en
- c) de kwaliteitsborging van gezamenlijke onderwijsvoorzieningen door allianties, bijvoorbeeld gezamenlijke programma's of microcredentials, moeten vergemakkelijken.

3. BEGINSELEN

De door de kwaliteitsborgingsinstanties ontwikkelde evaluatiemethode moet:

- a) de autonomie en diversiteit van allianties weerspiegelen;

---

¹ [European Standards and Guidelines for Quality Assurance in the EHEA 2015 MC 613727.pdf](https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/) (niet-officiële vertaling op: <https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/>).

- b) een alliantie aanmoedigen om een gezamenlijk intern kwaliteitsborgingssysteem op te zetten dat al haar gezamenlijke onderwijsvoorzieningen bestrijkt;
- c) het eenmaligheidsbeginsel toepassen: de kwaliteitsborging van gezamenlijke onderwijsvoorzieningen hoeft binnen dezelfde geldigheidsduur slechts eenmaal extern plaats te vinden; en
- d) alle relevante onderdelen van de normen en richtsnoeren voor kwaliteitsborging in de Europese ruimte voor hoger onderwijs, de Europese benadering voor kwaliteitsborging van gezamenlijke programma's en, in voorkomend geval, de Europese criteria voor een Europees diploma in bijlage II bij deze aanbeveling integreren.

4. SUBSIDIABILITEIT

De evaluatie moet openstaan voor elke alliantie van instellingen voor hoger onderwijs in de Europese ruimte voor hoger onderwijs.

De alliantie moet een vorm van interne kwaliteitsborging op alliantieniveau hebben, die bepaalde gezamenlijk beheerde activiteiten omvat.

5. TOEPASSINGSGEBIED

De evaluatie moet gericht zijn op de doeltreffendheid van de interne methoden voor kwaliteitsborging en kwaliteitsverbetering van de alliantie.

6. DE ALLIANTIE MOET BEPALEN EN TRANSPARANT MAKEN VOOR WELKE GEZAMENLIJKE ONDERWIJSVOORZIENINGEN EN -ACTIVITEITEN DE GEMEENSCHAPPELIJKE INTERNE KWALITEITSBORGING OP ALLIANTIENIVEAU GELDT. VOORNAAMSTE KENMERKEN

De evaluatie moet gebaseerd zijn op normen die deel 1 van de normen en richtsnoeren voor kwaliteitsborging in de Europese ruimte voor hoger onderwijs volledig omvatten.

De normen moeten ook een bevestiging bevatten dat de interne kwaliteitsborging van de alliantie waarborgt dat:

- a) de gezamenlijke onderwijsprogramma's die door de alliantie worden aangeboden, voldoen aan de normen van de Europese benadering voor kwaliteitsborging van gezamenlijke programma's; en
- b) gezamenlijke onderwijsprogramma's voldoen aan de Europese criteria voor het behalen van het Europese label of, in voorkomend geval, het Europese diploma, indien de alliantie besluit dit aan te bieden.

De evaluatie moet worden uitgevoerd door één door EQAR geregistreerde instantie, die door de alliantie wordt gekozen.

De evaluatie moet een consistente methode en procedure hebben, die moeten worden vastgesteld in een volledig kader dat moet worden ontwikkeld op basis van deze bouwstenen, die worden toegepast ongeacht de door EQAR geregistreerde instantie die de evaluatie uitvoert.

De methode moet ervoor zorgen dat elke procedure is afgestemd op de individuele alliantie, rekening houdend met de opdracht, de samenstelling (bv. omvang en geografische spreiding) van de alliantie en het toepassingsgebied van gezamenlijk beheerde activiteiten.

7. RESULTATEN EN GEVOLGEN

De evaluatie moet resulteren in een besluit van de in het EQAR-register geregistreerde instantie, dat positief, positief met voorwaarden of negatief kan zijn.

Een positief beoordelingsbesluit moet de alliantie het recht geven om:

- a) haar gezamenlijke onderwijsvoorzieningen die onder de evaluatie vallen, zelf te accrediteren aan de hand van de Europese benadering voor kwaliteitsborging van gezamenlijke programma's; en
- b) het Europese label te gebruiken voor programma's die voldoen aan de criteria voor het Europese diploma (label) en, waar mogelijk en op vrijwillige basis, een Europees diploma aan te bieden.

De lidstaten moeten een positief beoordelingsbesluit als volgt erkennen:

- a) voor nationale externe kwaliteitsborging op institutioneel niveau: alle gezamenlijke onderwijsvoorzieningen die onder een gezamenlijke interne kwaliteitsborging vallen en de evaluatie hebben doorstaan, vrijstellen van aanvullende nationale kwaliteitsborgingsprocedures; en
- b) voor nationale externe kwaliteitsborging op programmaniveau: alle programma's die onder een gezamenlijke interne kwaliteitsborging vallen en de evaluatie hebben doorstaan, vrijstellen van aanvullende nationale kwaliteitsborgingsprocedures.

BIJLAGE II

In de Europese criteria worden de voornaamste kenmerken van het Europese diploma en het label voor een Europees diploma uiteengezet. Hierin wordt de naleving van de hoogste normen om transnationale programma's en transnationale diploma's aan te bieden, gegarandeerd en wordt uitgelegd waarom er een verschil is met de diploma's die in andere delen van de wereld worden toegekend.

Instellingen voor hoger onderwijs zouden het Europese diploma kunnen toekennen op basis van een beoordeling door bestaande nationale structuren (bv. nationale instanties voor kwaliteitsborging) van het feit of het gezamenlijke programma aan al deze Europese criteria voldoet.

De hieronder voorgestelde Europese criteria zijn het resultaat van een uitgebreide samenwerking en toetsing waarbij meer dan **140 instellingen voor hoger onderwijs in alle lidstaten, 17 ministeries en 20 nationale instanties voor kwaliteitsborging, studentenorganisaties, en economische en sociale partners betrokken waren.**

Europese criteria voor een Europees diploma (label)			EKK-niveau
Transnationale organisatie en beheer van het programma	Hogeronderwijsinstellingen die erbij betrokken zijn	Het gezamenlijke programma wordt aangeboden door ten minste twee instellingen voor hoger onderwijs uit ten minste twee verschillende lidstaten.	6, 7, 8
	Transnationaal aanbod van een gezamenlijk diploma	Het gezamenlijke programma wordt gezamenlijk opgezet en gezamenlijk aangeboden door alle betrokken instellingen voor hoger onderwijs.	6, 7, 8
		Het gezamenlijke programma leidt tot de toekenning van een gezamenlijk diploma.	6, 7, 8
		Studenten krijgen een gezamenlijk diplomasupplement ² .	6, 7
		Het gezamenlijke programma beschrijft de leerresultaten en studiepunten in overeenstemming met de ECTS-gebruikershandleiding.	6, 7
	Gezamenlijke regelingen voor het gezamenlijke programma	Het gezamenlijke programma bevat gezamenlijke beleidslijnen, procedures en/of regelingen voor de planning en uitvoering van het curriculum, alsook alle organisatorische en administratieve aangelegenheden. De vertegenwoordigers van de studenten worden betrokken bij het besluitvormingsproces om het gezamenlijke beleid en de gezamenlijke procedures en/of regelingen vast te stellen.	6, 7, 8
	Kwaliteitsborgingsregelingen	De interne en externe kwaliteitsborging vindt plaats in overeenstemming met de normen en richtsnoeren voor kwaliteitsborging in de Europese ruimte voor hoger onderwijs. De instellingen voor hoger onderwijs, het studiegebied of het programma	6, 7, 8

²

[Het diplomasupplement | Europass.](#)

		worden geëvalueerd door een in het EQAR geregistreerde instantie.	
		Het gezamenlijke programma wordt geëvalueerd aan de hand van de normen van de Europese benadering voor kwaliteitsborging van gezamenlijke programma's (Europese benadering).	6, 7, 8
	Volgen van afgestudeerden	Het gezamenlijke programma monitort afgestudeerden via een systeem voor het volgen van afgestudeerden.	6, 7, 8
Leerervaringen	Studentgericht leren	Het gezamenlijke programma wordt zo opgezet en voortdurend verbeterd en uitgevoerd dat studenten worden aangemoedigd om een actieve rol te spelen in het leerproces. De beoordeling van de leerlingen weerspiegelt deze benadering.	6, 7, 8
	Interdisciplinaire benadering	Het gezamenlijke programma omvat geïntegreerde interdisciplinaire componenten.	6, 7, 8
	Arbeidsmarktrelevantie	Het gezamenlijke programma sluit aan bij de behoeften van de arbeidsmarkt door intersectorale componenten of activiteiten ³ op te nemen en transversale vaardigheden te ontwikkelen.	6, 7, 8
	Digitale vaardigheden	Het gezamenlijke programma omvat componenten en maatregelen in verband met de ontwikkeling van geavanceerde digitale vaardigheden van studenten, afgestemd op de capaciteiten en voorwaarden van het gezamenlijke programma, waarbij wordt gezorgd voor afstemming op het toepassingsgebied en de academische focus daarvan.	6, 7, 8
	Transnationale campus — toegang tot diensten	Het programma heeft een gezamenlijk beleid om studenten en personeel toegang te geven tot relevante diensten in alle deelnemende instellingen voor hoger onderwijs onder gelijkwaardige voorwaarden als alle ingeschreven studenten en alle lokale personeelsleden.	6, 7, 8
	Flexibele en geïntegreerde studentenmobiliteit	Het gezamenlijke programma biedt een diepgaande interculturele ervaring, waaronder ten minste één periode van fysieke mobiliteit van studenten (die kan worden opgesplitst in meerdere verblijven) bij een of meer partnerinstellingen van in totaal ten minste 60 ECTS op EKK-niveau 6 en 30 ECTS op EQF-niveau 7. Het gezamenlijke programma heeft een beleid dat alternatieven biedt voor studenten die niet in staat zijn om te reizen.	6, 7

³ Intersectorale componenten en activiteiten omvatten, maar zijn niet beperkt tot, elementen zoals samenwerking met economische en sociale sectoren bij het opzetten en uitvoeren van leerplannen, stages, werkplekleren, detachering/praktijkstages, vrijwilligerswerk, dienstverlenend leren en op uitdagingen gebaseerde benaderingen.

		Het gezamenlijke programma biedt een diepgaande interculturele ervaring, waaronder in totaal ten minste zes maanden fysieke mobiliteit bij een of meer partnerinstellingen. Het gezamenlijke programma heeft een beleid dat alternatieven biedt voor studenten die niet in staat zijn om te reizen.	8
	Gezamenlijke evaluatie van en begeleiding bij scripties	De scripties worden begeleid door ten minste twee scriptiebegeleiders en worden gezamenlijk geëvalueerd door de begeleiders of een comité dat bestaat uit leden van ten minste twee verschillende instellingen in twee verschillende landen.	8
Europese waarden	Democratische waarden	Het gezamenlijke beleid van het gezamenlijke programma bevordert en eerbiedigt democratische waarden.	6, 7, 8
	Meertaligheid	Tijdens het gezamenlijke programma wordt elke student blootgesteld aan ten minste twee verschillende EU-talen.	6, 7, 8
	Inclusiviteit	Het gezamenlijke programma verbindt zich tot brede participatie door diversiteit, gelijkheid en inclusie te bevorderen en door op maat gesneden maatregelen te nemen om studenten en personeel met minder kansen te ondersteunen.	6, 7, 8
		Het gezamenlijke programma verbindt zich ertoe de beginselen van het Europees Handvest voor onderzoekers te eerbiedigen.	8
	Groene transitie	Het gezamenlijke programma bevat beleid en maatregelen met betrekking tot milieuduurzaamheid en voert maatregelen uit om de milieuvoetafdruk van zijn activiteiten tot een minimum te beperken.	6, 7, 8

Verklarende woordenlijst

belang voor het ondersteunen van de ontwikkeling van een kwaliteitscultuur die door iedereen wordt omarmd: van de studenten en het personeel tot het institutionele leiderschap en het management. De term “kwaliteitsborging” wordt in dit document gebruikt om alle activiteiten binnen de cyclus van voortdurende verbetering te beschrijven, d.w.z. zowel verantwoordings- als versterkingsactiviteiten.

- a) **Interne kwaliteitsborging:** de processen die intern door de instellingen voor hoger onderwijs zelf worden uitgevoerd. Zij worden gewoonlijk ontwikkeld als onderdeel van de kwaliteitsborgingsstrategie van instellingen voor hoger onderwijs, waarbij hun primaire verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van hun voorzieningen en de waarborging daarvan wordt erkend.
- b) **Externe kwaliteitsborging:** de processen die worden uitgevoerd door instanties voor kwaliteitsborging.
- c) **Institutionele benadering voor externe kwaliteitsborging:** de instelling hoeft alleen op institutioneel niveau een extern kwaliteitsborgingsproces te doorlopen om de doeltreffendheid van de interne kwaliteitsborgingsprocessen van de instelling te beoordelen en te bepalen of de instelling over een voldoende volwassen kwaliteitscultuur beschikt om de hoge kwaliteit van haar leervoorzieningen te waarborgen. Het stelt de instelling in staat programma's te ontwikkelen en aan te bieden zonder dat een aanvullende externe kwaliteitsbeoordeling op programmaniveau nodig is (dit wordt in veel landen zelfaccreditatie genoemd).
- d) **Programmabenadering voor externe kwaliteitsborging:** elk afzonderlijk programma (of elke groep programma's) van een of meer instellingen voor hoger onderwijs moet een externe kwaliteitsbeoordeling ondergaan.
- e) **Gecombineerde benadering voor externe kwaliteitsborging:** situatie waarin een hogeronderwijsstelsel zowel gebruikmaakt van institutionele als van programmabenaderingen van externe kwaliteitsborging. Dit is de meest gebruikte benadering bij instellingen voor hoger onderwijs in de EU⁵.

---

⁵ Volgens de antwoorden op een enquête van de Commissie uit 2023 over de uitvoering van de aanbeveling van de Raad over bruggen bouwen voor een doeltreffende Europese samenwerking in het hoger onderwijs, meldden 14 ministeries dat zij een gecombineerde benadering van externe kwaliteitsborging hanteren.